

o vytvoření vyšších územně samosprávných celků, přičemž přesvědčivě dokládá, že vítězství koncepce krajské samosprávy nad úvahami o obnově zemského zřízení od počátku zdaleka nebylo věcí samozřejmou. Stať V. Mikuleho si pak všímá vazby ústavního textu na reálné utváření územní samosprávy v ČR.

Závěrem můžeme podotknout, že sborník k desetiletému výročí Ústavy ČR vydaný péčí Senátu PČR zdařile navázal na svazek příspěvků z konference uspořádané na Masarykově universitě k pětiletému jubileu vzniku ústavního dokumentu (Ústava ČR po pěti letech. Brno 1998). Doufejme, že takto prozatím úspěšně navázaná nit bude pokračovat dalšími publikacemi u příležitosti budoucích výročí. O témata k diskusi nebude s největší pravděpodobností ani v budoucnosti velká nouze, protože Labandovo pravidlo, že po přijetí ústavy je nutno naučit se s ústavou žít a nikoliv se stále přít o její obsah, v praxi patrně nikdy nedojde absolutního naplnění.

Jiří Georgiev

Pečínka, Pavel:

ZELENÁ ZLEVA? – HISTORIE EKOLOGICKÝCH STRAN V EVROPĚ

G plus G, s. r. o., Praha 2002, 261 stran

Na podzim loňského roku vydalo nakladatelství *G plus G* dílo brněnského politologa Pavla Pečínky (nezaměňujte s Bohumilem, který není politologem a píše se na rozdíl od Pavla s krátkým „i“) *Zelená zleva?* nesoucí poměrně výstižný podtitul *Historie ekologických stran v Evropě*. Publikace obsahuje velmi podrobný popis formování různých politických platforem zeleného typu, jejich vývoj, štěpení, slučování, opětné štěpení, opětné slučování, transformace, zániky a postavení v rámci politického prostoru, ve kterém se pohybovaly.

Čtenář tak má šanci se dozvědět o hlavních proudech v rámci zeleného hnutí, o jeho zdrojích a o strastiplné cestě, kterou musí pravděpodobně každá nová politická doktrína vykonat od svého zrodu nad stolem později tímto aktem proslaveného levného restauračního zařízení do programového prohlášení vlády. Pečínkovo dílo je strukturováno v kapitolách podle jednotlivých zemí. Kniha je nesmírně bohatá faktograficky a z popisného hlediska vyčerpává pravděpodobně všechny požadavky, které může znalostfichtivý čtenář rozumně požadovat. To platí jak o zpracování jednotlivých zemí, tak o jejich poměrně širokém katalogu. V monografii jsou rozebrány jak všechny západoevropské země, tak i východoevropské a některé neevropské postsovětské země (kavkazské země). Čtenář si po přečtení celé monografie nadupané daty a zkratkami udělá představu o osudech zeleného stranictví v evropském kontextu a v mnoha případech si popraví některé mýty živené v českém politologickém povědomí. V tomto ohledu mám na mysli především ty mýty, které vycházejí z povrchních znalostí strany zelených v Německu.

Čtenář se tak může např. dozvědět, že původ zelených obecně nemusí být spjat pouze s levicí, ale i s pravicí, dále se může dočíst o kuriózních protějšcích stran zelených apod. Významným přínosem díla je rovněž zpracování nejpozdějších událostí týkajících se daného tématu v České republice. V díle je popsán vývoj environmentalistických hnutí v ČSSR a strany zelených v České republice (potažmo Československu) od listopadu 1989 a její vztah k jiným environmetalistickým hnutím v České republice. Popis tohoto vývoje je završen popisem relativního volebního úspěchu ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2002. V kontextu české odborné literatury je Pečínkova monografie velmi výjimečná a z hlediska svého rozsahu a obsáhlosti nemá mezi sobě podobnými díly významnější konkurenci.

Encyklopedicky vyčerpávající charakter díla však implikuje i jeho nedostatek, a totiž

absenci analýzy sebraných dat. Pečínkovo dílo je velmi popisné a velmi málo (tedy skoro vůbec) interpretační. Jestliže je Pečínka pravděpodobně jediným vědcem, který zná prakticky všechna relevantní politologická data o fenoménu zeleného politického stranictví, je škoda, že tyto své znalosti nevyužil k hlubší analýze faktografického terénu. Při čtení textu se čtenář sice setká s autorovými postřehy, z nichž lze vyčíst například vztah mezi úspěšností strany zelených a tzv. postmaterialistickými hodnotami, stejně tak lze v některých případech postřehnout, že autor bere v úvahu možnosti nového politického subjektu v kontextu pravidel, kterými jsou obsazována místa v zastupitelských sborech, nicméně rozsáhlejší analýza fenoménu spočívajícího ve vzniku nového typu politických stran v západní, pootažmo v celé, Evropě chybí. V této souvislosti by čtenáře mohly zajímat ryze akademické úvahy, které by braly v úvahu právě typ politického prostoru, typ stranickopolitického systému, hospodářské souvislosti, industrializaci či jiné „sociologické“ faktory, nebo také obecnější úvahy o hodnotách, které zelené strany přinesly do stále trvající politické rozpravy v evropském prostoru. Totéž platí o případných perspektivách vývoje zelené doktríny v budoucnu, k čemuž by měl politologický pojmový aparát stačit. Je sice nevyvratitelným argumentem, že každý, kdo si dílo podrobně nastuduje, si může na základě získané datové báze bez zábran takové konstrukce vymýšlet sám, což o jiných podobných dílech nelze říci, ale je také nepochybné, že autorova ideová inspirace by v tomto ohledu mohla být významným podnětem. Totéž lze stejnou měrou poznamenat k jeho popisu

české Strany zelených. Čtenář se může cítit ochuzen o hlubší analýzu současného stavu snah této strany o vstup klubu relevantních stran stejně jako o případné perspektivy tohoto vývoje, které mohou být, jak naznačuje celá monografie, velmi různé. Tyto nedostatky, které lze nalézt samozřejmě v každém díle, ovšem nijak nesnižují faktografickou hodnotu díla a jeho přehlednost. Vzhledem k poměrně nízkému věku autora, který je ještě daleko před vrcholem svých tvůrčích sil, se možná v budoucnu dočkáme doplnění tohoto deficitu v podobě nějaké další publikace pojmenované třeba *Zelená zevnitř!*, nebereme-li ovšem v úvahu občasnou autorovou publikační činnost, která některé uvedené výhrady zčásti uspokojuje.

Kromě obsahové charakteristiky se sluší ještě poznamenat, že kniha dosahuje i vysokou formální úroveň, a to zejména díky poměrně přehledným přílohám, poznámkovému aparátu a seznamu literatury, který sám o sobě představuje významný zdroj informací, včetně seznamu internetových odkazů. Jediným nešvarem v tomto ohledu, který je ovšem třeba připsat na vrub editora, je v posledních letech šílený a velmi rozšířený zlozvyk vydavatelů vydávat knihy bez rejstříků. Tento nepochopitelný zlozvyk se podepsal i na Pečínkově jinak kvalitní a v mnoha ohledech výjimečně knize. Na závěr radím případnému čtenáři, aby si knihu přečetl. Na rozdíl od mnoha jiných knih se tuto knihu vyplatí i koupit, protože může sloužit jako menší úzce zaměřená encyklopedie. Tuto funkci samozřejmě nemůže splnit pouhé vypůjčení v knihovně či od přítele bez předsevzetí knihu nevrátit.

Pawel Uhl